

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 98 (1985)

Artikel: Il pensum da la Lia Rumantscha
Autor: Cantieni, Toni
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-235027>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 17.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

tica er da nossas instituziuns rumantschas pudess servir ad in svilup d'integrasiun da l'entira populaziun en terra rumantscha en la retschertga da sia identitad.

La definiziun ch' *auters* dattan a nus è gist uschè problematica, perquai ch'ella maina a las 2 modas extremas da l'identitad alienada: viver da la benedicziun e grazia d'ina maioritad diffusa (quai che nus crititgain cun raschun sco *servilitad*) u lura sviluppar ina posiziun extrema (quai che da tschella vart vegn crititgà sco *fanatissem*) senza la punt dal dialog.

L'identitad – e quai è ina tesa – corrumpa en il mument ch'ella è pronta al cumpromiss avant che avair definì seriusamain si'atgna posiziun. Sch'insatge ha manà al success dals ultims onns è quai stà gist questa devisa: la Lia ha provà da definir la posiziun dal rumantsch e dals Rumantschs, basegns, necessitads e prioritads; ella è stada en per quai cun insistenza senza guntgir il conflict. Gist questa seriusitad è stada la schanza e la basa da noss success! Sche jau avess da dar in cussegl: «stain dirs, tegnain londervi, mantegnain questa clera concepziun da lavur, ans pertgirain *d'integrar la censura interna memia baud*, da dar prioritads ad arguments da segunda categoria. Quai vala tant per dumondas persunalas sco er materialas. Il cumpromiss vegn anc adina baud avunda! El vegn segiramain. Ans preparain per quel, sviluppond la facultad d'ans confruntar al conflict en ina maniera ch'è pronta d'acceptar auters puntgs da vista e che sa fida plainamain da las structuradas democraticas che pussibiliteschan discussiuns e decisiuns.»

Il pensum da la Lia Rumantscha

da Toni Cantieni, parsura LR a partir dals 1-7-1984

Cun l'entschatta da fanadur 1984 ha il suttascrit surpiglià il presidi da la Lia rumantscha. Quest mandat è vegnì surdà ad el en occasiun da la radunanza da delegads a Falera, ils 23 da zercladur 1984. Per motivs da professiun ha signur Romedi Arquint renunzià a la presidenza da la LR sin la fin da zercladur 1984. Signur Romedi Arquint, il qual ha oz ina impurtanta funcziun tar l'uffizi da la cultura da la Confederaziun, merita grond engraziament e reconuschientscha per sia lavur sco president

da la LR. Quest engraziament bain merità vuessan nus admetter ad el en num da la Lia rumantscha, da las societads affiliadas e da tut la Rumantschia.

Cumenzond cun la lavur da nov parsura da la LR ma regord jau gugent er a la collavuraziun ch'jau hai dastgà giudair cun ils anteriurs parsuras da la LR, Steafan Loringett e Peider Ratti. Igl è mes giavisch da cuntinuar cun la lavur en suprastanza da nossa Lia rumantscha en sentiment e spiert dals parsuras precedents. La vigilia da las festivitads per la Scuntrada dals 4-11 d'avust 1985 a Savognin vuess jau exprimer in pèr partratgs areguard noss engaschament cuminaivel per il mantegniment da linguatg e cultura rumantscha. Las differentas activitads da la Lia rumantscha davent da la fundaziun l'onn 1919 èn purtadas d'ina tenuta severa e documenteschan adina puspè grond idealissem e gronda perseveranza. Questas cumponentas ston er furmar las pitgas da nossa lavur per l'avegnir. Ins ha forsa savens survesì tge eminenta funcziun d'integrasiun democratica e culturala che la lavur da tuttas organisaziuns per il mantegniment e la promoziun da las minoritads linguisticas signifitgescha per noss stadi e per nossa cuminanza. Igl è prudent dal stadi da sustegnair ils cun meds finansials necessaris. Il princip federalistic sto vegnir respectà senza interrupziun tras tuttas instituziuns statalas: confederaziun, chantun, vischnanca e cuminanza. Gist il temp dad oz, ch'è caracterisà da tendenzas che promovan ed augmentan l'anonimad, dovra in'intensiva lavur sin il sector da la cuminanza che furma la basa per vaira activitad culturala e sociala da noss stadi.

Nossa Rumantschia po festivar quest onn il 2000avel anniversari. Questa data istorica è bain motiv avunda per dar in sguard en l'istorgia, per s'occupar da la situaziun dad oz e per discutir l'avegnir. La scuntrada da Savognin duess esser l'ocasiun per mussar a tuts noss Confederads la lavur da l'entir pievel rumantsch, da las uniuns rumantschas e da la Lia rumantscha. Nus vuessan metter questa scuntrada en in rom naziunal e qua tras documentar ch'il mantegniment da las minoritads culturalas è in'obligaziun naziunala. Nossa pitschna Svizra viva di per di ina stretga cuminanza da quatter pievels cun differenta cultura e differenta mentalitad. A quest aspect politic vuessan nus attestar in'impurtanza fundamentala per l'enclegientscha tranter ils pievels da l'entir mund. En quest senn po noss pajais esser in exempel per toleranza e chapientscha vicendaivla tranter cuminanze da differenta cultura e da different linguatg.

Ils 8 da december 1984 ha la radunanza da delegads da la Lia Rumantscha approvà il program da lavur per l'onn 1985. Quest program è la cuntinuaziun da quai ch'è vegnì fatg ils davos onns. Las lavurs prestadas durant il 1984 en il rom da quest program vegnan specifitgadas en il rapport detaglià da gestiun sin las paginas sequentas. Singuls puncts da program che figureschan gia en il program da lavur 1984 èn danovamain integrads en il nov program, essend quels in pensum cuntinuà da la LR. Differentas mesiras (pressa!) pon mo vegnir realisadas cun contribuziuns spezialas ord ils meds federalis restads al chantun.

Davart in'istanza da la LR a la regenza chantunala vegnin nus a rapportar pli en detagl en il rapport per l'onn 1985.

Ils 8 d'avust 1984 è mort a Cuira *dr. Pierin Ratti*, anteriur parsura da la LR. Quel di avess el pudì festivar ses 80avel anniversari. Il Fögl Ladin e tuttas gasettas rumantschas han rendì omagi a l'anteriur president da la Lia rumantscha. El è vegnì tschernì sco president da la LR l'onn 1964 ed ha servì en quest uffizi durant dudesch onns, q. v. d. enfin l'onn 1976. Per motivs da vegliadetgna ha el alura dà vinavant la carica a ses successur. Different onns hai jau dastgà collavurar cun dr. P. Ratti en la suprastanza da nossa Lia. Durant quel temp hai jau adina puspè admirà il caracter equilibrà dal defunct, sia tenuta plain idealissem, optimissem e la permanenta fidanza en il bun da l'uman. La Lia rumantscha engrazia cordialmain a ses anteriur parsura per la gronda lavur e per l'intensiv engaschament en il servetsch da linguatg e cultura rumantscha. R. I. P.

Per conclusiun vulessan nus engraziar cordialmain a tuts members da suprastanza, dal cussegl, als delegads ed als collavurats da l'administraziun. Els tuts han prestà ina gronda lavur. Engraziar vulessan nus er a tuttas persunas ed instituziuns che han l'onn da gestiun puspè gidà e sustegnì la realisaziun da divers projects.

Matg 1985